

emocija, osobina, koje se, da bi nacija opstala, mora očistiti od stranih uticaja kao glavnom uzroku "kvarenja", a pripadnici ubediti da su isto ono što su bili i pre hiljadu godina. Da ovakav trend nije nikakav ekskluzivizam balkanskih prostora pokazuje zaključivanje Antonija Smita o važnosti "ponovnog otkrivanja 'kolektivnog ja' uz pomoć filologije, istorije i arheologije, važnost iznalaženja svojih korena u 'etničkoj prošlosti', kako bi se utvrdio autentični identitet ispod tuđih mu naslaga vekova" (Smit, 1998). Nacionalna država je objedinjujući faktor koji će "očistiti" od kvarećih uticaja i stvoriti ponovo čistu naciju – njeno ime, karakter, jezik, istoriju, sećanje, osobine. Nacija se tako svodi na pleme, tu je i poglavica (junaci iz prošlosti i elita iz sadašnjosti), jezik koji se razlikuje od jezika drugog "plemena", a ako se ne razlikuje onda je "ukraden", svest da se pripada odabranoj grupi, mesijanstvo "određeno" u prošlosti i ostvarivo u budućnosti... Sve moderne kategorije (interes, zajednička zakonska prava, slobodna volja, solidarnost...) učitavaju se sasvim knjiški, i to samo po potrebi.

Iz ovakve percepcije nacije kao kategorije neprekinutog kontinuiteta (biološkog, psihološkog, istorijskog, kulturnog, religijskog...) nastaje i uverenje o prisustvu ideologija (i sistema vlasti) koje su bliske i onih koje su strane narodnom "duhu". U ove druge najčešće se danas ubrajaju komunizam, internacionalizam, republikanizam, ateizam...i tako dalje. kao što su se pre sto godina ubrajali zapadni uticaji i zapadni pojam demokratije. Funkcija ove teze je da pokaže da "nepromenljiv" duh naroda "prirodno" teži "izvornom" vladajućem režimu sadržanom od naroda, crkve i elite, organizovanom u "prirodnom" patrijarhalnom poretku – nepromenljivom i jednom za sva vremena datom. Otuda kao jedan od ključnih argumenata nacionalizma uopšte, postaje zahtev "da se sluša onaj ko 'zna šta je dobro' ne samo za taj rodni kraj, nego i za sve krajeve nad kojima se rasprostire 'duh naroda'" (Molnar, 1997).

Nekada je ta idealna vizija tumačena kao socijalno jedinstvo i jedinstvo svesti, nekada kao prirodna sabornost, a poslednjih godina kao "duhovno jedinstvo". Po savremenim intelektualcima, duhovno jedinstven narod bez obzira gde živi, kojoj socijalnoj grupi, partiji pripada, mora da misli, želi i oseća isto. On mora da zaboravi sve što je naučio od "drugih" jer je tome i učen da bi mu jedinstvo bilo razbijeno. Treba da zaboravi svoju noviju istoriju jer ju je i imao da bi bio duhovno razbijen. Konkretno, treba da izbriše iz memorije Jugoslaviju jer je u njoj učen da živi sa "drugima", što je imalo pogubno dejstvo po njegovo ekskluzivno "duhovno jedinstvo". On treba da se odluči i napravi izbor za sva vremena. Mora da pronade svoju elitu koju će da sluša i sledi i svoju "tradiciju" kojoj će "probuđen" da "se vrati". Tako duhovno jedinstven narod neće imati dilema, neće postavljati pitanja i ići će srećno ka svom cilju! Ovo nimalo karikirano stremljenje savremenih srpskih intelektualaca nacionalističke provenijencije svedoči da srpski nacionalizam želi da se okameni u umišljenom srednjem veku. Da sve izgleda i funkcioniše kao za vreme velikog carstva, jer iz mračnih daljina izgleda da je tamo bila "slava" nasuprot sadašnje marginalnosti, veličina nasuprot minornosti, osvajačke i ratničke sposobnosti nasuprot poraza u ratu, dominacija nasuprot potčinjenosti. A kako uspostaviti kontinuitet sa Dušanom lično, ako "nacija" nije krv, istorija i tlo sa samo jednom idejom i stremljenjem? Ovakvo shvatanje nacije ne može da prihvati postojanje staleške strukture društva nekada, ili različitog mišljenja sada, jer i jedno i drugo znače odsustvo jedinstva nacije koje je imamentno njenom "organskom biću". Zato organsko shvatanje nacije odbacuje tvrdnje da se o njoj može govoriti tek od vremena ukidanja feudalnih odnosa, pretpostavljajući da to možda važi drugde, ali ne i ovde, i zato je aktuelno zapažanje Benedikta Andersona da je teoretičare nacionalizma često zbunjivao pa i iritirao paradoks o objektivnoj modernosti nacija u očima istoričara i, s druge strane, njihovoj subjektivnoj drevnosti u očima nacionalista (Anderson, 1998).

"Organska nacija" u nacionalističkom krilu srpske intelektualne elite ima tri nivoa argumentacije: nacija koja je individua; antiindividualizam nacije – individue i svojstva organskog "nacionalnog duha".

#### NACIJA – INDIVIDUA.

Činjenica da se pojmovi "karakter" i "ličnost" u psihologiji često "upotrebljavaju kao sinonimi" (Olport, 1991), može donekle da odgonetne razlog što se u nacionalnim "karakterologijama", nacija primarno poistovećuje sa individuum. Uverenje da je nacija "organska" kategorija najčešće se ispoljava u verovanju da je moguće porediti naciju i individuu, da se nacije međusobno razlikuju na način na koji se razlikuju pojedinci, pa da shodno tome, nacije imaju osobine, karaktere kao što je slučaj u ljudskom društvu. Iz toga proističe uverenje da postoje "dobre" i "loše" nacije, poštene i nepoštene, tj. da i među nacijama kao među ljudima, postoje lopovi i poštenjačine, humanisti i ubice, sudije i zločinci... Poređenje nacije i njenih svojstava sa pojedincem je i poslednjih godina i tokom 20. veka bilo najčešće prisutan metod kojim se dokazivalo svojstvo nacionalnog "karaktera", "duha", ali i postojanje nacionalnog "bića". Ova paralela je uvek prisutna kada se nacija biološki određuje, čak i kada se za njenu osnovu uzima jezik, jer je on samo dokaz da su svi pripadnici iz iste "kuće", odnosno nastali od jednog "praoca". Istovremeno, čak i kada se eksplicitno negira biološko svojstvo nacije i "karakterologije" baziraju na kulturnim mehanizmima, iz njihovog opisa nužno sledi zaključak o istorijom stečenom "karakteru", a onda "usađenom" i raširenom kroz "mnogo generacija" što na kraju nužno vodi u razumevanje "karaktera" koji se generacijama prenosi prvo vaspitanjem, i na kraju automatski, rođenjem.

Savremeni autori, sasvim slično autorima od pre sto godina, naciju često vide kao individuu. Tako Dobrica Ćosić veruje da "i nacije kao i pojedinci, imaju zla i mane kojih se ne stide, koje su im korisne i drage" (Ćosić, 1992), dok Vladeta Jerotić pravi analogiju naroda i pojedinca, pa i karakterologiju nacija, kojoj priznaje naučnu utemeljenost, formuliše na organskoj tezi o njihovoj identičnosti. Stručni pojam "separacija" koristi za objašnjenje fenomena seoba sa sličnim ili približno istim značenjem, a rezultate ispitivanja antropološke psihologije prevodi na jezik nacija, sasvim eksplicitno tvrdeći da u definicijama identiteta i autonomije ličnosti, koji se odnosi na individualnu psihologiju, "sadržane su istine koje se tiču i karakterologije naroda" (Jerotić, 1995). Slično konstatuje i drugi psihijatar, Jovan Marić, koji se pita: "Ako smo uspeli da